

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA LIETUVOS MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJŲ, ORGANIZACIJŲ INFORMACIJOS SISTEMŲ INTEGRAVIMAS IR PERTVARKYMAS

2010 m. lapkričio 29 d. Nr. VA-P-900-5-23
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės Informacinių sistemų valdymo ir audito departamento
direktoriaus Dainiaus Jakimavičiaus
pavedimus: 2009-12-22 Nr. P-900-5 ir 2010-03-22 Nr. P-900-5-1

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Rimgaudas Gamulis (grupės vadovas)
Irina Kiškina

Auditas pradėtas 2009-12-28
Auditas baigtas 2010-11-29

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

SANTRAUKA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija (toliau – ŠMM) 1999 m. Lietuvos mokslo ir studijų institucijų ir organizacijų informacijos sistemų integravimui ir pertvarkymui vykdyti inicijavo Lietuvos mokslo ir studijų informacijos sistemos (toliau – LieMSIS) kūrimą, kurios vienas iš tikslų buvo sukurti bendrą visų mokslo ir studijų institucijų (apimant valstybinį ir privatų sektorių) integruotą informacijos sistemą, turinčią standartizuotus duomenų srautus. LieMSIS sukūrimas turėjo tapti pagrindiniu instrumentu, skirtu pertvarkyti ir integruoti Lietuvos mokslo ir studijų institucijų, organizacijų informacijos sistemas.

LieMSIS buvo kuriamas daugiau kaip 10 metų ir jo kūrimui panaudota 51 mln. Lt, tačiau audito metu nustatėme, kad minėtas tikslas iš esmės nepasiektas, o iki audituojamo laikotarpio pabaigos (2010 m. gegužės mėn.) šiam tikslui skirtos lėšos panaudotos nerezultatyviai ir neefektyviai. Nustatėme, kad ŠMM nepakankamai įvertino išsikelto LieMSIS kūrimo tikslo kompiuterizavimo galimybes ir neatliko pasirinkto sprendimo ekonominės analizės, o 2007 m., neturėdama šios sistemos diegimo koncepcijos, diegimo išlaidų ir naudos analizės, tęsė LieMSIS kūrimą, to nesuderinusi su šios sistemos naudotojais. Ministerija neužtikrino Valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklėse numatytos LieMSIS kūrimo kontrolės, nevykdė informacinių sistemų registravimo ir įteisinimo procedūrų ir kūrė LieMSIS vadovaudamasi 2001 m. priimtais sprendimais, kurie jau neatitiko mokslo ir studijų sistemos aktualijų. ŠMM kūrė nevientisą ir neišbaigtą sistemą, nes, tęsdama LieMSIS kūrimo ir plėtros darbus, parengė ne visus šios informacinės sistemos kūrimui būtinus dokumentus ir planavo Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas naudoti tęsiant tik dalį nebaigtų LieMSIS kūrimo ir plėtros darbų. Audito metu ministerijos taikomos Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų projektų, skirtų informacinėms sistemoms kurti, stebėsenos priemonės, nebuvo suderintos su informacinių sistemų kūrimo metodikos reikalavimais.

Nustatėme, kad ŠMM, nuo LieMSIS kūrimo pradžios nepakankamai užtikrino šios sistemos kūrimo kokybės priežiūros ir planuotų darbų įgyvendinimo kontrolės. Pažymėtina, kad LieMSIS diegėjai laiku ir planuota apimtimi įvykdė ne visus sutartyse numatytus įsipareigojimus, o šiems vėluojant ir/ar nutraukus vykdytus LieMSIS kūrimo darbus, Kauno technologijos universitetas (toliau – KTU) netaikė sutartyse numatytų sankcijų. Valstybės kontrolės prašymu Viešųjų pirkimų tarnyba, atlikusi KTU LieMSIS diegimo paslaugos pirkimo vertinimą, konstatavo, kad vykdant šios informacinės sistemos diegimo paslaugas universitetas atliko sutarties pakeitimus pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas, skaidrumo ir lygiateisiškumo principus ir neužtikrino pirkimų tikslo pasiekimo. Dėl minėtų priežasčių Viešųjų pirkimų tarnybos vertinimu sutarties pakeitimai pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatas turėjo būti pripažinti niekiniais ir negaliojančiais.

Audito metu nustatėme, kad LieMSIS eksploatavimas turėjo trūkumų, sukurta šios sistemos infrastruktūra buvo mažai naudojama ir neatitiko vartotojų poreikių. Pažymėtina, kad universitetas atsiskaitė su diegėju už atliktus darbus, nors jis nepašalino kuriamos sistemos funkcinio klaidų ir nepasiekė numatytų jų funkcijų.

Audito ataskaitoje pateikėme rekomendacijas, kurios, auditorių nuomone, padės spręsti šioje ataskaitoje įvardytas problemas. Siekiant užtikrinti, kad LieMSIS raida būtų perspektyvi ir atitiktų teisės aktų nustatytus reikalavimus valstybės informacinių sistemų steigimui, įteisinimui, reorganizavimui ir likvidavimui, rekomendavome ŠMM atnaujinti LieMSIS nuostatus ir šios sistemos specifikaciją. Taip pat rekomendavome, kad tvirtinant atnaujintus LieMSIS nuostatus ir specifikaciją būtų nustatytos šios sistemos pirmojo ir antrojo lygmenų plėtros kryptys ir vieta ministerijos informacinių sistemų ir registrų aplinkoje ir teisės aktų nustatyta tvarka ši sistema arba sistemos būtų įteisintos.

Manome, kad LieMSIS diegimas būtų efektyvesnis ir rezultatyvesnis, jeigu ŠMM sudarytų LieMSIS kūrimo užbaigimo galutinę sąmatą ir atliktų šios sistemos plėtojimo naudos ir išlaidų analizę, patvirtintų LieMSIS kūrimo ir plėtojimo priemonių planą, išskirtų pagrindines sistemos plėtros kryptis, paskirtų atsakingus asmenis ir nustatytų procedūras, užtikrinančias atliktų darbų ir jiems skirtų lėšų panaudojimo kontrolę.

Siekiant užtikrinti sėkmingą tolesnį LieMSIS diegimą ŠMM rekomendavome optimizuoti strateginio planavimo procesą, nustatyti LieMSIS pirmojo lygmens sistemos bendro turto valdytoją ir nustatyti, kas turėtų atlikti LieMSIS rizikos vertinimą ir jį atlikti 2011 m. Ministerijai taip pat rekomendavome sukurti ir patvirtinti LieMSIS informacijos saugos politiką ir ją įgyvendinančius dokumentus, be to, su jais pasirašytinai supažindinti informacinių sistemų naudotojus, suderinti Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų LieMSIS projektų kontrolę su informacinių sistemų kūrimo metodikos reikalavimais ir informacinių sistemų kūrimo kritiniais taškais ir nustatyti konkrečias kontrolės procedūras, kurios užtikrintų LieMSIS sudarytų sutarčių vykdymo kontrolę.

Siekiant tinkamai apskaityti ilgalaikį LieMSIS nematerialųjį turtą, KTU rekomendavome inventorizuoti patirtas nematerialiojo turto kūrimo išlaidas ir padaryti koreguojančius buhalterinius įrašus. Taip pat universitetui rekomendavome reglamentuoti LieMSIS paslaugų tarnybos veiklą, nustatyti šios sistemos paslaugų lygio reikalavimus ir sudaryti paslaugų teikimo sutartis su LieMSIS eksploatuojančiomis įstaigomis.

Audito metu ŠMM ir KTU ėmėsi veiksmų Lietuvos mokslo ir studijų institucijų, organizacijų informacijos sistemų integravimo ir pertvarkymo – LieMSIS kūrimo trūkumams ir nustatytiems teisės aktų neatitikimams pašalinti.